

Een nieuw kruis voor het Grenskerkmonument

Een Nederweerder erfgoedmonument dat is gerestaureerd op initiatief én kosten van Weerter vastelaovundjsveerders, zo iets is best wel opmerkelijk te noemen. En toch is dat het geval met het Grenskerkmonument in Nederweert. Dankzij particulier initiatief en de onverdroten inzet van de vrijwilligers van Limburgs Openluchtmuseum Eynderhoof prijkt er sinds kort weer een fraai eikenhouten kruis op deze zeer historische locatie.

Territorium

Vredig gelegen in het Weerterbos, sinds enkele decennia Nederweerts grondgebied, is het zogenaamde Grenskerkmonument. Een rijksmonument, op de plek van een oud kerkje uit de 17e eeuw. Van 1651 tot 1672 gingen de katholieke inwoners uit het aangrenzende deel van de Brabantse Meierij hier naar de kerk, omdat dit in hun eigen (protestantse) territorium verboden was. Maar op deze plek, pal over de grens op toen Weerter en dus katholiek gebied, mocht dat wel. Van heinde en verre, uit dorpen als Heeze, Leende, Zesgehuchten en elders, kwam men te voet naar deze locatie. De paters minderbroeders van de Biest in Weert droegen hier de mis op.

Aldenborgh

Op initiatief van de Geschied- en Oudheidkundige Kring "De Aldenborgh" werd het terrein in 1953 archeologisch onderzocht en kwam er een gedeeltelijke reconstructie tot stand die het tot een soort openlucht-kapel maakte. Kartrekkers in die tijd

waren het Nederweerder schoolhoofd (tevens praeses van de historievereniging De Aldenborgh) Antoon Mertens en de Weerter wethouder Stan Smeets. Voor natuurliefhebbers en wandelaars is die locatie nog altijd een zeer bekende rustplek.

Doorn in het oog

Het imposante houten kruis van het monument was in 2007 al een keer vervangen door een nieuw exemplaar van tropisch hout, dat helaas ook niet het eeuwige leven had. Dat wist ook Dennis Rechmann, in het dagelijks leven Medewerker Vrijwillig Landschapsbeheer bij de Stichting Het Limburgs Landschap, die sinds 1981 ook de eigenaar en beheerder van het Grenskerkmonument is. De slechte toestand van dit monument was hem al lange tijd een doorn in het oog.

Kardinaal

Bij gebrek aan directe financiële steun door de gemeente Nederweert ontstond er dus een probleem. Er kwam gelukkig oplossing uit onverwachte hoek en wel uit de buurgemeente Weert. Het toeval wil dat Rechmann in zijn 'second live' actief is bij de Weerter vastelaovundj vereniging de Kratskrejje (vernoemd naar kraaien). Die kent geen prins maar heeft een zogenaamde 'kardinaal'; sinds zijn inauguratie op 27 januari 2024 is dat Rechmann, die daar doorgaat als kardinaal Dennis I. 'Een en een is twee' dacht Dennis, en hij schonk de financiële opbrengst van zijn kardinaalsreceptie in een fonds om het vervallen kruis van het Grenskerkmonument te restaureren.

Eynderhoof

Op initiatief van Dennis Rechmann werden de vrijwilligers van Limburgs Openluchtmuseum Eynderhoof in Nederweert-Eind en de Stichting Het Limburgs landschap betrokken. Er werd o.a. contact gelegd met Alfons Bruekers, voorzitter van de Erfgoedgemeenschap Nederweert en tevens bestuurslid van de Stichting Kruisen en Kapellen in Limburg. Van het een kwam het ander: in het Duitse Weeze werd een duurzame inlandse eikenboom op de kop getikt. Theo Goossens en Peter van Hoef, twee enthousiaste en vakkundige vrijwilligers van het openluchtmuseum vervaardigden in de eigen houtzagerij een prachtige replica van het oude kruis.

Spanwijdte

En wat voor kruis! Met een spanwijdte van meer dan twee meter en een hoogte van ruim drie meter is het een imposant object. Door Eynderhoof met veel oog voor detail afgewerkt en natuurlijk voorzien van een inscriptie om de herplaatsing te herdenken, kan het er weer enkele decennia tegenaan. Welk verliefd stel op het oude kruis het ingekerfde hart en de initialen R.B. en D.V. had achtergelaten, zal misschien nog ooit opgehelderd worden.

Kraaien

Op zaterdag 7 december, onder een helder hemel en stralende winterzon, was het dan zover. Via een lang en smal bospaadje werden de onderdelen van het zware kruis naar de goede plek gebracht. Het had wel iets weg van de kruisweg van het Paasfeest. Anderen herinneren zich de vergelijkbare plaatsing van een vergelijkbaar groot kruis in de Ospelse Peel in 1946, ter nagedachtenis aan een gecrashte bommenwerper. Op de plek van het monument aangekomen, werden de onderdelen van het kruis gemonteerd en met

grote spierkracht recht getakeld en werd de sokkel flink verstevigd. In de verte krasten op dat moment de kraaien van het Weerterbos, ongetwijfeld als een welverdiend eerbetoon aan hun naamgenoten van de Weerter vastelaovundjs-kreije.

Herplaatsing

Een pastoor, pater of deken waren in geen velden of wegen te bekennen maar gelukkig was er dus wel een 'kardinaal'. Een vertegenwoordiging van het gemeentebestuur van Nederweert was afwezig. De vrijwilligers van Eynderhoof, bestuurders Richard Westheim en Marco Timmermans van de Kratskreije en andere belangstellenden woonden de herplaatsing van het kruis bij en staken daarbij de handen uit de mouwen. Dennis Rechmann, dankzij wiens tomeloze inzet dit project tot stand kwam, prees de inzet van de Eynderhoof-vrijwilligers en bedankte de voorzitter van de Erfgoedgemeenschap Nederweert met een fles Limburgse Els.

Wensen

Valt er verder nog wat te wensen? Jazeker! De houten banken van het grenskerkm Monument zijn sterk verrot en dienen broodnodig vervangen te worden. Ook het in 1953 gebouwde prachtige altaar met keramiek-reliëfs (een ontwerp van kunstenaar René Smeets en uitgevoerd in de ateliers van Russel-Tiglia in Tegelen) heeft door intrekking vocht zware vorstschade ondergaan en dreigt verloren te gaan. Hopelijk ontstaan er vergelijkbare initiatieven om dit gemeentelijke monument verder te restaureren, die dan hopelijk wel op gemeentelijke steun mogen rekenen.

Tekst en foto's: Alfons Bruekers